

Lausunto Mondo Minerals B.V.:n lupahakemuksesta, LVV-U/24801/2026

YMPTEKLT 26.08.2026

585/11.01.00.03/2026

Ympäristötarkastaja

Lupa- ja valvontavirasto pyytää Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta lausuntoa asiassa *Sotkamon kaivoksen ja tehtaan toiminnan olennainen muuttaminen, lupapäätöksessä nro 103/2023 edellytettyjen selvityksen ja suunnitelmien hyväksyminen ja Papinlammen rikastushiekka-altaan korottaminen (LVV-U/24801/2026)*. Hakijana Mondo Minerals B.V. Suomen sivuliike. Lausunto on pyydetty antamaan 21.8.2026 mennessä. Lausunnon antamiselle on saatu lisäaikaa 31.8.2026 saakka.

Mondo Minerals B.V. Branch Finland hakee muutosta Sotkamon Lahnaslammen kaivoksen ja tehtaan vuoden 2008 ympäristö- ja vesitalouslupaun. Hakemus sisältää useita toiminnan jatkuvuuden kannalta merkittäviä muutoksia, jotka koskevat erityisesti kaivannaisjätteiden sijoittamista, vesienhallintaa, jätevesien johtamista sekä Papinlammen rikastushiekka-altaan kapasiteetin kasvattamista. Hakemuksen keskeisin muutos on Papinlammen rikastushiekka-altaan korottaminen nykyisestä luvitetusta tasosta +181 (N60) tasolle +190 (N60). Sotkamon kaivoksen talkkituotanto on noin 150 000 tonnia vuodessa, ja rikastushiekkaa muodostuu vuosittain noin 350 000-450 000 tonnia.

Hakemuksessa esitetään lisäksi, että vesienkäsittelyssä muodostuvia sakkoja voidaan sijoittaa nykyisen Soidinsuon altaan lisäksi Papinlammen rikastushiekka-altaalle. Samalla haetaan muutoksia sivukiven läjitysjärjestelyihin Lahnaslammen avolouhoksessa sekä kaivannaisjätealueiden sulkemisorienteisiin.

Vesienhallinnan osalta hakija hakee muutoksia vesistöön johdettavien käsiteltyjen vesien pitoisuus- ja kuormitusrajoihin sekä Lahnasjoen kesäjuoksutussäännön poistamista. Nykyisessä luvassa vesistöön johdettavan käsitellyn jäteveden virtaama saa olla kesäaikana enintään 10 % Lahnasjoen alaosan sen hetkisestä virtaamasta. Hakijan mukaan rajoituksen poistaminen vähentää sulfaatin kerrostumista sekä parantaa vesienhallintaa vähentäen myös nikkeli- ja arseenikuormitusta vastaanottavaan vesistöön.

Sulfaatille esitetään uudeksi pitoisuusrajaksi 3 500 mg/l ja vuosikuormitusrajaksi 7 000 tonnia vuodessa. Samalla nikkelin vuosikuormitusrajaa esitetään alennettavaksi 400 kg:sta 100 kilogrammaan vuodessa ja arseenin vuosikuormitusrajaa 200 kg:sta 60 kilogrammaan vuodessa. Lisäksi purkuvesien pH:n ylärajaa esitetään nostettavaksi arvosta 9,5 arvoon 10, jotta nikkelin ja arseenin kuormitus vähenee juoksutettavaan veteen. Hakemuksen mukaisten vesistömallinnusten vuosittainen kokonaisjuoksutusmäärä on noin 2,2 Mm³ vuodessa.

Hakijan mukaan toiminnan merkittävimmät ympäristövaikutukset kohdistuvat Lahnasjokeen ja edelleen Nuasjärveen. Nikkelin ja arseenin osalta vaikutusten arvioidaan pysyvän pääosin ympäristölaatunormien alapuolella, mutta sulfaatin osalta vaikutukset ovat edelleen merkittäviä. Sulfaatin arvioidaan voivan vaikuttaa muun muassa pohjaeläimistöön, vesikasvillisuuteen sekä kalojen lisääntymisolosuhteisiin.

Rikastushiekka-altaan korotuksen arvioidaan lisäävän ympäristöön suotautuvan veden määrää noin 46 prosenttia nykytilanteeseen verrattuna. Korotuksen arvioidaan kasvattavan Lahnasjokeen kohdistuvaa kuormitusta keskimäärin noin 122 tonnilla sulfaattia, noin 3 kilogrammalla nikkeliä ja noin 1 kilogrammalla arseenia vuodessa. Vaikka lisäys on kokonaiskuormitukseen nähden melko vähäinen, kohdistuu se vesistöihin, joissa sulfaattikuormituksen vaikutuksia on jo havaittu.

Hakemuksessa on tarkasteltu rikastushiekka-altaan korotuksen osalta melu-, pöly-, liikenne- ja maisemavaikutuksia. Toiminnan ei arvioida merkittävästi lisäävän melua tai pölyä nykyisestä tilanteesta, eikä ympäristöluvan mukaisten meluraja-arvojen arvioida ylittyvän. Altaan korotus näkyy maisemallisena vaikutuksena Papinmäen ja Määttälänmäen peltoalueille.

Lisätietoja: ympäristötarkastaja Teija Härkönen,
teija.harkonen(a)sotkamo.fi, 044 750 2179

Tekninen johtaja
Ehdotus

Sotkamon kunnan ympäristö- ja tekninen lautakunta lausuu ympäristöluvan muutoshakemuksesta LVV-U/24801/2026 seuraavaa:

Papinlammen rikastushiekka-altaan korottaminen tasolle +190 (N60) on hakijan mukaan välttämätöntä nykyisen tuotantotason ylläpitämiseksi. Korotuksen seurauksena ympäristöön suotautuvan veden määrän arvioidaan kasvavan noin 46 prosenttia nykyisestä. Lisäksi rikastushiekka-altaan korotuksen arvioidaan lisäävän Lahnasjokeen kohdistuvaa sulfaattikuormitusta noin 122 tonnia vuodessa sekä nikkeli- ja arseenikuormitusta yhteensä muutamilla kilogrammoilla vuodessa. Koska vaikutukset kohdistuvat vesistöihin, joissa on jo havaittu kohonneita sulfaattipitoisuuksia, tulee lupaharkinnassa varmistua siitä, ettei toiminnan muutoksista aiheudu vesistöjen ekologisen tilan heikkenemistä.

Rikastushiekka-altaan korottamisen rakentamisaikaiset vaikutukset tulee huomioida erityisesti melun, pölyn ja vesienhallinnan osalta. Vaikka melu- ja pölyvaikutusten ei arvioida merkittävästi kasvavan nykyisestä, tulee pölyntorjuntaan ja työnaikaisen melun hallintaan kiinnittää riittävää huomiota muun muassa toiminta-aikoja rajaamalla. Lisäksi rakentamisvaiheen aikana tulee toteuttaa tehostettua suotovesien määrän ja laadun tarkkailua sekä tarvittaessa pinta- ja pohjavesiseurantaa.

Lautakunta pitää myönteisenä sitä, että nikkelin ja arseenin kuormitusrajoja esitetään nykyistä tiukemmiksi ja pH:n ylärajaa nostetaan.

Kesäjuoksutussäännön poistamiseen suhtaudutaan kriittisesti, sillä kesäaikainen jatkuva juoksutus virkistyskäytön kannalta merkittävimpanä aikana ja vesistöjen pienempien virtaamien aikana aiheuttaa nykyistä suurempia paikallisia ympäristövaikutuksia, vaikka vuosittainen kokonaiskuormitus pysyisi ennallaan. Mikäli juoksutussääntö poistetaan, tulee lupamääräyksillä varmistaa riittävän tiukat raja-arvot juoksutettavien vesien sulfaatti- ja metallipitoisuuksille siten, ettei Lahnasjoen ja Nuasjärven tila heikkene. Lisäksi toiminnan vesienhallintaa ja vesien sisäistä kiertoa tulee edelleen kehittää, jotta vesistöihin kohdistuvat haitalliset vaikutukset vähenevät.

Päätös